

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžo/19/2016
Identifikačné číslo spisu: 1015200036
Dátum vydania rozhodnutia: 24.08.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1015200036.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Eriky Čanádyovej v právnej veci žalobkyne: Q. Q., narodená XX. Q. XXXX, bytom v Q., R. č. XXX, proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, so sídlom v Bratislave, Špitálska č. 8, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 3. novembra 2014, č. UPS/US1/SSVODPPK/BEZ/2014/23252-KLD, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 17. marca 2016, č.k. 1S/4/2015-45, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 17. marca 2016, č.k. 1S/4/2015-45, m e n í tak, že žalobu z a m i e t a .

Žalobkyni právo na náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom zo 17. marca 2016, č.k. 1S/4/2015-45, postupom podľa § 250j ods. 2 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zrušil rozhodnutie žalovaného z 3. novembra 2014, č. UPS/US1/SSVODPPK/BEZ/2014/23252-KLD, v spojení s prvostupňovým rozhodnutím Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Malacky z 2. apríla 2014, č. MA1/OPPNAK_ŤZP_A_PČ/SOC/2014/2764-0009 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Žalovaný ako odvolací správny orgán napadnutým rozhodnutím zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Malacky, ktorým žalobkyni podľa § 38 ods. 1 písm. b/ bod 2. a § 45 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z.z.“) odňal s účinnosťou od 1. apríla 2014 peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla, ktorý žalobkyňa poberala na základe rozhodnutia z 19. marca 2009, č. 2009/10861/1/MMM, mesačne vo výške 16,7 % sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu ustanovenú v § 2 písm. a/ zákona č. 601/2003 Z.z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a jeho

výplatu od 1. apríla 2014 zastavil.

Krajský súd v odôvodnení rozhodnutia po citácii relevantných právnych predpisov uviedol, že na základe podania p. Q. o poskytnutie peňažného príspevku na opatrovanie matky - žalobkyňa bol vypracovaný lekársky posudok z 21. marca 2014,

č. A/2014/17707-160/MPJ, v ktorom bolo posudkovým lekárom konštatované, že miera funkčnej poruchy žalobkyne je 50 %, a preto sa v zmysle § 2 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z.z. považuje za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím. V oblasti mobility a orientácie jej z ťažkého zdravotného postihnutia vyplývajú sociálne dôsledky, pretože má narušenú schopnosť mobility. V zmysle § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z. je žalobkyňa odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, nakoľko nie je schopná premiestniť sa k vozidlu verejnej hromadnej dopravy osôb a k prostriedku železničnej dopravy a späť, nastupovať do vozidla verejnej hromadnej dopravy osôb a do prostriedku železničnej dopravy, udržať sa v ňom počas jazdy a vystupovať z vozidla verejnej hromadnej dopravy osôb a z prostriedku železničnej dopravy a zvládnuť inú situáciu vo vozidle verejnej hromadnej dopravy osôb a v prostriedku železničnej dopravy. V súčasnosti sa prepravuje prevažne do zdravotníckych zariadení (prepravu do zdravotníckych zariadení rieši a zabezpečuje rezort zdravotníctva poskytnutím sanitného vozidla). Peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla v lekárskom posudku žalobkyne však navrhnutý nebol, nakoľko (podľa žalovanej) žalobkyňa už nemá pracovné, vzdelávacie, rodinné ani občianske aktivity, pri ktorých by bola odkázaná na používanie osobného motorového vozidla; nevznikajú jej teda zvýšené výdavky súvisiace so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla.

Krajský súd ďalej konštatoval, že v odvolacom správnom konaní bol dňa

21. októbra 2014 taktiež vypracovaný komplexný posudok, v ktorom bola žalobkyne rovnako určená miera funkčnej poruchy vo výške 50 % a rovnako ako v predošlom posudku boli žalobkyne určené sociálne dôsledky v oblasti mobility a orientácie, ktoré jej vyplývajú z ťažkého zdravotného postihnutia, a to v tom, že žalobkyňa má zníženú pohybovú schopnosť v dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia a je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, nakoľko nie je schopná premiestniť sa, nastupovať, vystupovať a udržať sa vo vozidle verejnej hromadnej dopravy osôb a železničnej dopravy. V tejto oblasti jej tiež neboli navrhnuté kompenzácie, pretože žalobkyňa nepreukázala aktivity, ktoré by spôsobovali reálne zvýšené výdavky súvisiace s prevádzkou osobného motorového vozidla, je odkázaná na celodenné opatrovanie inou fyzickou osobou, jej nepriaznivý zdravotný stav je v rozpore s aktivitami, účelom a charakterom príspevku na zvýšené výdavky súvisiace s prevádzkou motorového vozidla.

Krajský súd dospel k záveru, že pre posúdenie sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia je podstatné porovnanie znevýhodnenia žalobkyne vyplývajúceho z ťažkého zdravotného postihnutia s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia rovnakého veku, pohlavia a za rovnakých podmienok a ktoré nie je schopná z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia prekonať sama. Aj keď žalobkyňa vzhľadom na vek a jej zdravotný stav nevykonáva aktivity svedčiacie fyzickej osobe nižšieho veku a za iných podmienok a jej tvrdenie, že osobným motorovým vozidlom sa prepravuje k lekárovi - na mechanickom vozíku, cintorín pred dvoma týždňami, návštevy - Veľké Leváre (6-7 krát ročne), nemôže byť postačujúce pre vyhodnotenie situácie, že žalobkyňa nevykonáva aktivity, ktoré by odôvodňovali zvýšené výdavky súvisiace s prevádzkou motorového vozidla. Ani tvrdenie žalovanej, že nemôže vykonať sociálne zisťovanie v domácom prostredí žalobkyne neodôvodňuje záver žalovanej, že žalobkyňa nespĺňa podmienky pre priznanie príspevku na zvýšené výdavky súvisiace s prevádzkou motorového vozidla. Podľa názoru krajského súdu, žalobkyňa už len tým, že je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom vzhľadom na vek a jej zdravotný stav a rovnako aj na aktivity, ktoré preukázala v súdnom konaní sú dostatočným dôvodom na to, že žalobkyňa vykonáva aktivity, ktoré odôvodňujú zvýšené výdavky súvisiace s prevádzkou motorového vozidla, aj keď preprava do zdravotníckych zariadení je v kompetencii rezortu zdravotníctva. Aktivity žalobkyne vzhľadom na vek a zdravotné postihnutie síce nemôžu dosahovať aktivity fyzickej osoby, napr. v nižšom veku a s iným zdravotným stavom, sú vždy primerané dosiahnutému veku a zdravotnému stavu fyzickej osoby. Práve kompenzácie stanovené menovaným zákonom slúžia na preklenutie sociálneho dôsledku vyplývajúceho

zo zdravotného postihnutia osoby. Žalobkyňa je odkázaná na stálu opateru inej fyzickej osoby, ktorá zabezpečuje aj jej iné aktivity, napríklad výlety, ktoré však možno uskutočňovať jedine prostredníctvom prepravy osobným motorovým vozidlom.

Vzhľadom na uvedené, dospel krajský súd k záveru, že napadnuté rozhodnutie žalovaného z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci je potrebné zrušiť podľa § 250j ods. 2 písm. a/ OSP a vec vrátiť žalovanému na ďalšie konanie.

O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 250k ods. 1 OSP tak, že úspešnej žalobkyni ich náhradu nepriznal, pretože jej nevznikli.

II.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný v zákonne lehote odvolanie.

Za odvolacie dôvody označil dôvody uvedené v § 205 ods. 2 písm. b/, d/ a f/ OSP (konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci).

S poukazom na § 5, § 8 ods. 1 a 2 zákona č. 447/2008 Z.z. zdôraznil, že sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia sa kompenzujú v oblasti zvýšených výdavkov, pričom účelom tejto kompenzácie je zmiernenie dôsledkov pravidelných zvýšených výdavkov spojených s ťažkým zdravotným postihnutím fyzickej osoby. Uviedol, že poskytovanie peňažného príspevku je podmienené splnením podmienok stanovených zákonom, t.j. záleží od komplexného posudku, ktorý je v zmysle § 55 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z. záväzným podkladom na rozhodnutie. Namietal, že krajský súd prihliadol na aktivity preukázané v súdnom konaní, ktoré však vzhľadom na podmienky plynúce z § 38 ods. 9 zákona č. 447/2008 Z.z. ako aj zdravotný stav žalobkyne nemôžu byť splnené. Poukázal aj na § 250h ods. 1 OSP, podľa ktorého rozsah napadnutia správneho rozhodnutia možno rozšíriť len v lehote podľa § 250b, a teda krajský súd nové námietky neuplatnené žalobcom v podanom odvolaní nemal skúmať a ani na ne prihliadať.

V ďalšej časti odvolania žalovaný zdôraznil, že peňažné príspevky na kompenzáciu poskytované v zmysle zákona č. 447/2008 Z.z. majú fakultatívny charakter a fyzickej osobe nevzniká na ne právny nárok; poskytujú sa len za podmienok ustanovených menovaným zákonom. Podľa lekárskeho posudku je síce žalobkyňa odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, ale vzhľadom k tomu, že sociálnou posudkovou činnosťou bolo zistené, že menovaná sa vzhľadom na jej nepriaznivý zdravotný stav v súčasnosti prepravuje prevažne do zdravotníckych zariadení, pričom preprava je v kompetencii rezortu zdravotníctva a uvádzané rodinné, občianske a voľnočasové aktivity nie sú v takom rozsahu, aby jej reálne vznikali zvýšené výdavky na nákup pohonných hmôt. V tejto súvislosti žalovaný poukázal aj na Záznam zo sociálnej posudkovej činnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Malacky, vlastnoručne podpísaný tak žalobkyňou ako aj jej synom p. Q., v ktorom uviedli ako aktivity nasledovné: „k lekárovi na mechanickom vozíku, cintorín pred dvomi týždňami, návštevy - V. Leváre (6-7 x ročne)“, na základe čoho žalobkyni táto forma kompenzácie nebola naďalej navrhnutá. Žalobkyni v dôsledku nepriaznivého zdravotného stavu však bola navrhnutá kompenzácia formou

- poskytnutia peňažného príspevku na opravu pomôcky,
- poskytovaním peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich s hygienou alebo opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia a
- poskytovaním peňažného príspevku na opatrovanie.

Nakoľko teda peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla nebol v posudku navrhnutý, prvostupňový správny orgán

postupoval v súlade s platnými právnymi predpismi, keď poskytovaný peňažný príspevok žalobkyni od 1. apríla 2014 odňal a jeho výplatu od 1. apríla 2014 zastavil.

Žalovaný ďalej zdôraznil, že odvolací správny orgán podľa § 59 ods. 1 Správneho poriadku preskúmal prvostupňové správne rozhodnutie, odvolanie žalobkyne ako aj príslušný spisový materiál. Taktiež konanie doplnil komplexným posudkom druhostupňového správneho orgánu z 21. októbra 2014, v ktorom konštatoval, že žalobkyňa nepreukázala aktivity, ktoré by spôsobovali reálne zvýšené výdavky súvisiace s prevádzkou osobného motorového vozidla. Žalobkyňa je odkázaná na celodenné opatrovanie inou fyzickou osobou, jej zdravotný stav je v rozpore s uvedenými aktivitami, účelom a charakterom príspevku na zvýšené výdavky súvisiace so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla. Žalobkyni nebol navrhnutý peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla, nakoľko táto zákonom stanovené podmienky nespĺnila, pričom právny nárok na tento príspevok neexistuje.

Záverom žalovaný poukazuje na riadne zistený skutkový stav, správne právne posúdenie veci a rozhodnutie v súlade so zákonom uviedol, že v napadnutom rozsudku krajského súdu došlo k takému výkladu a aplikácii zákonných predpisov, ktorý sa odchyľil od znenia príslušných ustanovení, spôsobom zásadne popierajúcim ich účel a význam. Navrhol preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobu zamietne a žalobkyni neprizná náhradu trov konania.

III.

Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu z 5. júna 2016 poukázala na skutočnosti obsiahnuté už v podanej žalobe a navrhla napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť. Zároveň si uplatnila náhradu trov konania.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP a § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok - ďalej len „SSP“), preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 OSP a po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 OSP), vo veci v zmysle dôvodov uvedených v § 250ja ods. 2 OSP nenariadil pojednávanie a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné, pretože napadnuté rozhodnutie a postup správneho orgánu v medziach žaloby sú v súlade so zákonom, preto postupom podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP v spojení s § 220 OSP a § 492 ods. 2 SSP rozsudok zmenil tak, že podľa § 250j ods. 1 OSP žalobu zamietol.

Predmetom konania bolo posúdenie zákonnosti rozhodnutia žalovaného a prvostupňového správneho orgánu o odňatí peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla a zastavení jeho výplaty.

Podľa § 492 ods. 2 SSP odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté predtým nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Podľa § 244 ods. 1, 2 OSP v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

(2) V správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a

právnických osôb v oblasti verejnej správy (ďalej len "rozhodnutie správneho orgánu").

Podľa § 245 ods. 2 OSP pri rozhodnutí, ktoré správny orgán vydal na základe zákonom povolenej voľnej úvahy (správne uváženie), preskúmava súd iba, či také rozhodnutie nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom. Súd neposudzuje účelnosť a vhodnosť správneho rozhodnutia.

Podľa § 247 ods. 1 OSP podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa § 250i ods. 1 OSP pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia.

Zákonodarca v právnej úprave ustanovenej v zákone č. 447/2008 Z.z. upravuje právne vzťahy pri poskytovaní peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, právne vzťahy pri vyhotovení preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, vyhotovení preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom (ďalej len "preukaz"), parkovacieho preukazu pre fyzickú osobu so zdravotným postihnutím (ďalej len "parkovací preukaz") a právne vzťahy na účely posudzovania potreby osobitnej starostlivosti poskytovanej podľa osobitného predpisu. 1)

Cieľom úpravy právnych vzťahov uvedených v odseku 1 je podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti za podmienok a v oblastiach ustanovených týmto zákonom (§ 1 ods. 1, 2).

Podľa § 2 ods. 1, 2 zákona č. 447/2008 Z.z. kompenzácia sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia (ďalej len "kompenzácia") je zmiernenie alebo prekonanie sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia poskytovaním peňažných príspevkov na kompenzáciu podľa tohto zákona alebo poskytovaním sociálnych služieb podľa osobitného predpisu. 1a) Za kompenzáciu sa na účely tohto zákona považuje aj osobitná starostlivosť podľa osobitného predpisu. 1)

(2) Sociálny dôsledok ťažkého zdravotného postihnutia je znevýhodnenie, ktoré má fyzická osoba z dôvodu jej ťažkého zdravotného postihnutia v porovnaní s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia rovnakého veku, pohlavia a za rovnakých podmienok a ktoré nie je schopná z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia prekonať sama.

Podľa § 5 zákona č. 447/2008 Z.z. sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia sa kompenzujú v oblasti

- a/ mobility a orientácie,
- b/ komunikácie,
- c/ zvýšených výdavkov,
- d/ sebaobsluhy.

Podľa § 8 ods. 1, 2 zákona č. 447/2008 Z.z. v oblasti zvýšených výdavkov sa kompenzujú zvýšené výdavky

- a/ na diétne stravovanie,
- b/ súvisiace
  1. s hygienou alebo opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia,
  2. so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla,
  3. so starostlivosťou o psa so špeciálnym výcvikom.

(2) Účelom kompenzácie v oblasti zvýšených výdavkov je zmierniť dôsledky pravidelných zvýšených výdavkov spojených s ťažkým zdravotným postihnutím fyzickej osoby.

Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z. posudková činnosť na účely kompenzácie, preukazu a parkovacieho preukazu je lekárska posudková činnosť a sociálna posudková činnosť.

Podľa § 13 ods. 1, 5 a 9 zákona č. 447/2008 Z.z. sociálna posudková činnosť na účely tohto zákona je
a/ posudzovanie individuálnych predpokladov fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,
b/ posudzovanie rodinného prostredia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,
c/ posudzovanie prostredia, ktoré ovplyvňuje začlenenie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti,
d/ posudzovanie všetkých druhov odkázanosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím podľa § 14; na účely parkovacieho preukazu sa posudzuje len oblasť mobility a orientácie a
e/ navrhovanie kompenzácií v jednotlivých oblastiach.

(5) Sociálna posudková činnosť sa vykonáva za účasti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá má právo vyjadrovať svoje potreby a návrhy na riešenie svojej sociálnej situácie. Sociálna posudková činnosť sa môže vykonávať aj za účasti fyzickej osoby, ktorú fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím určí a aj v prostredí, v ktorom sa fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím obvykle zdržiava.

(9) Výsledkom sociálnej posudkovej činnosti je posudkový záver, ktorého obsahom sú sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia vo všetkých oblastiach kompenzácie, ktoré má fyzická osoba v dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia v porovnaní s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia a návrh kompenzácie vo všetkých jej oblastiach.

Podľa § 38 ods. 1, 9 a 11 zákona č. 447/2008 Z.z. fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je podľa komplexného posudku vypracovaného podľa § 15 ods. 1 odkázaná na kompenzáciu zvýšených výdavkov, možno poskytnúť peňažný príspevok na zvýšené výdavky, ak tento zákon neustanovuje inak

a/ na diétne stravovanie,

b/ súvisiace

1. s hygienou alebo s opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia,

2. so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla,

3. so starostlivosťou o psa so špeciálnym výcvikom.

(9) Zvýšené výdavky súvisiace so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla na účely tohto zákona sú výdavky na pohonné látky, ktoré slúžia na jeho prevádzku, ktoré fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím využíva na pracovné aktivity, vzdelávacie aktivity, rodinné aktivity alebo občianske aktivity. Podmienka využívania osobného motorového vozidla na pracovné aktivity je splnená aj vtedy, ak fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím podniká, prevádzkuje alebo vykonáva samostatnú zárobkovú činnosť v mieste svojho trvalého pobytu.

(11) Peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla možno poskytnúť fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom a ktorá

a/ je vlastníkom alebo držiteľom osobného motorového vozidla, alebo

b/ nie je vlastníkom alebo držiteľom osobného motorového vozidla a jej prepravu zabezpečuje fyzická osoba, ktorá nemá oprávnenie na vykonávanie prepravy.

Podľa § 45 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z.z. opakovaný peňažný príspevok na kompenzáciu sa odníme, jeho výplata sa zastaví alebo jeho výška sa zvýši alebo zníži, ak sa menia skutočnosti rozhodujúce na trvanie nároku na opakovaný peňažný príspevok na kompenzáciu alebo na jeho výplatu. Ak sa menia rozhodujúce skutočnosti v priebehu kalendárneho mesiaca a za časť mesiaca patrí opakovaný peňažný príspevok na kompenzáciu vo vyššej výške, vypláti sa opakovaný peňažný príspevok na kompenzáciu vo vyššej výške za celý kalendárny mesiac.

Podľa § 55 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z. podkladom na rozhodnutie o peňažnom príspevku na

kompenzáciu je komplexný posudok.

Podľa § 57 ods. 1 písm. a/, c/ a g/ zákona č. 447/2008 Z z. fyzická osoba, ktorá je účastníkom právnych vzťahov vo veciach kompenzácie, preukazu a parkovacieho preukazu, je povinná

a/ preukázať skutočnosti rozhodujúce na priznanie peňažného príspevku na kompenzáciu, na jeho výšku alebo výplatu,

c/ oznámiť príslušnému úradu do ôsmich dní zmeny v skutočnostiach rozhodujúcich na trvanie nároku na peňažný príspevok na kompenzáciu, na jeho výšku, výplatu, zánik nároku na peňažný príspevok na kompenzáciu, trvanie alebo zánik nároku na preukaz alebo na parkovací preukaz,

g/ umožniť návštevu zamestnanca príslušného úradu v mieste svojho trvalého alebo prechodného pobytu, ktorá je potrebná na účely kompenzácie a parkovacieho preukazu;

Podľa § 62 ods. 1 písm. a/ zákona č. 447/2008 Z.z. poverený zamestnanec príslušného úradu a poverený zamestnanec ústredia vo veciach kompenzácie, preukazu a parkovacieho preukazu sú oprávnení

a/ navštíviť fyzickú osobu v mieste jej trvalého pobytu, prechodného pobytu alebo v mieste, kde sa obvykle zdržiava.

Podľa § 53 ods. 1, 2 zákona č. 447/2008 Z.z. na konanie vo veciach kompenzácie, na konanie o preukaze a na konanie o parkovacom preukaze sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní 50) s odchýlkami uvedenými v odseku 2, ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Ustanovenia § 18 ods. 3, § 33 ods. 2, § 60, § 61 až 68 všeobecného predpisu o správnom konaní 50) sa nevzťahujú na konanie vo veciach kompenzácie, na konanie o preukaze a na konanie o parkovacom preukaze.

Podľa § 3 ods. 2 Správneho poriadku správne orgány sú povinné postupovať v konaní v úzkej súčinnosti s účastníkmi konania, zúčastnenými osobami a inými osobami, ktorých sa konanie týka a dať im vždy príležitosť, aby mohli svoje práva a záujmy účinne obhajovať, najmä sa vyjadriť k podkladu rozhodnutia, a uplatniť svoje návrhy. Účastníkom konania, zúčastneným osobám a iným osobám, ktorých sa konanie týka musia správne orgány poskytovať pomoc a poučenia, aby pre neznalosť právnych predpisov neutrpeľi v konaní ujmu.

Podľa § 32 ods. 1, 2 Správneho poriadku správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstarat' potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

(2) Podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe správnomu orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán.

Podľa § 33 ods. 1 Správneho poriadku účastník konania a zúčastnená osoba má právo navrhovať dôkazy a ich doplnenie a klásť svedkom a znalcom otázku pri ústnom pojednávaní a miestnej ohliadke.

Podľa § 56 Správneho poriadku správny orgán, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal, upovedomí ostatných účastníkov konania o obsahu podaného odvolania, vyzve ich, aby sa k nemu vyjadrili, a podľa potreby doplní konanie vykonaním novonavrnutých dôkazov.

Z obsahu administratívneho spisu žalovaného, súčasťou ktorého bol aj administratívny spis prvostupňového správneho orgánu najvyšší súd zistil, že žalobkyňa sa považuje za občana s ťažkým zdravotným postihnutím od roku 2002 hlavne pre ťažkosti s chrbticou a váhonosnými kĺbami v dôsledku ťažkej osteoporózy chrbtice s viacpočetnými zlomeninami stavcov a pre postihnutie kolenných

a bedrových kĺbov. Z lekárskeho posudku vypracovaných na účely § 11 zákona č. 447/2008 Z.z. je preukázané, že k týmto chorobám s postupom rokov pribudli ďalšie, napr. artériová hypertenzia III. WHO 3 st., postihnutie srdca a obehového ústrojenstva. Odkázanosť žalobkyne na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom žalovaný konštatoval v komplexnom posudku z 12.09.2011. Sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia žalobkyne tak v roku 2011 navrhol kompenzovať aj peňažným príspevkom na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla. Na preberanie peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla bol rozhodnutím Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Malacky z 08.01.2014 určený syn žalobkyne V..

Predmetné konanie sa začalo dňa 25.02.2014, kedy podal syn žalobkyne V. Q. žiadosť o peňažný príspevok na opatrovanie matky - žalobkyne. Z podkladu rozhodnutia, ktorý tvoril komplexný posudok z 21. marca 2014, č. A/2014/17707-160/MPJ, ktorý bol vypracovaný v konaní začatom na základe podania V. Q. vyplynul záver aj o odkázanosti na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom bez navrhutej kompenzácie, ktorý tak bol odňatý s účinnosťou od 01.04.2014 (rozhodnutím Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Malacky z 02.04.2014 č. Mal/OPPNAK_ZŤP-A-PČ/SOC/20142764-0009).

V predmetnej veci nebolo sporné, že žalobkyňa je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím okrem iného pre zníženú pohybovú schopnosť v dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia a nebolo sporné, že je preto odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, lebo nie je schopná premiestniť sa, nastupovať a vystupovať a udržať sa vo vozidle verejnej hromadnej dopravy osôb a železničnej dopravy. Kompenzácia komplexným posudkom z 21. marca 2014, č. A/2014/17707-160/MPJ, ktorá tvorí podklad pre vydanie prvostupňového správneho rozhodnutia ako aj komplexným posudkom z 21. októbra 2014, č. UPS/US1/SSVODPC/BEZ/2014/23412, ktorá tvorí podklad pre vydanie napadnutého rozhodnutia žalovaného navrhnutá nebola.

Spornou tak potom zostala otázka, či žalobkyňa vzhľadom na uvedené ťažké zdravotné postihnutie a odkázanosť na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, spĺňa zároveň aj podmienky na priznanie peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla.

Na rozdiel od krajského súdu je najvyšší súd toho názoru, že oba správne orgány dostatočne podrobne a zrozumiteľne vysvetlili, prečo a z akých konkrétnych dôvodov žalobkyňa i napriek tomu, že je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom nespĺňa podmienku na priznanie peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla. Neboli preukázané žiadne také skutočnosti, ktoré by zákonnosť rozhodnutia žalovaného spochybnili. Správna úvaha správnych orgánov oboch stupňov z medzí zákona nevybočila. Právny záver správnych orgánov oboch stupňov, že žalobkyňa podmienky na priznanie peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla, odvolací súd považuje za správny a v súlade so zákonom. Z uvedených dôvodov odvolací súd zastáva názor, že preskúmaným rozhodnutím nedošlo k porušeniu práv a chránených záujmov žalobkyne, keď aj procesný postup správnych orgánov v posudzovanej veci bol v súlade so zákonom.

Odvolací súd z obsahu spisu krajského súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis žalovaného zistil, že komplexný posudok vyhotovený podľa § 15 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z. z 21. marca 2014, č. A/2014/17707-160/MPJ tvoriaci podklad prvostupňového správneho rozhodnutia ako aj komplexný posudok z 21. októbra 2014, č. UPS/US1/SSVODPC/BEZ/2014/23412 tvoriaci podklad pre vydanie napadnutého rozhodnutia žalovaného, zhodne stanovili, že miera funkčnej poruchy žalobkyne je 50 % a preto sa považuje za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím. Na základe zisteného zdravotného stavu zároveň konštatovali v oblasti mobility a orientácie odkázanosť žalobkyne na individuálnu prepravu osobným

motorovým vozidlom, pričom kompenzácia navrhnutá nebola. V komplexnom posudku z 21. marca 2014 bola táto skutočnosť odôvodnená tým, že žalobkyňa sa prepravuje prevažne do zdravotníckych zariadení, pričom prepravu rieši a zabezpečuje rezort zdravotníctva poskytnutím sanitného vozidla, žalobkyňa už nemá pracovné, vzdelávacie, rodinné ani občianske aktivity, pri ktorých by bola odkázaná na používanie osobného motorového vozidla. Tento záver vyplynul zo Záznamu zo sociálnej posudkovej činnosti z 21. marca 2014, kde v časti A. „OBLASŤ MOBILITY A ORIENTÁCIE“, „Spôsob zabezpečovania prepravy“, „Aktivity, pri ktorých využíva OMV a ich frekvencia (pracovné, vzdelávacie, voľnočasové, občianske, rodinné ...)“ boli ako aktivity uvedené: „k lekárovi - na mech. vozíčku, cintorín pred 2 týžd., návštevy - V. Leváre (6-7x ročne).“ Uvedený Záznam vlastnoručne podpísala tak žalobkyňa ako aj jej syn p. Q., za prítomnosti ktorého bol príslušný Záznam vyhotovený.

V komplexnom posudku z 21. októbra 2014 bol dôvod nenavrhnutia príslušnej kompenzácie odôvodnený aj tým, že telefonickým rozhovorom s rodinným príslušníkom bolo zistené, že žalobkyňa nebola schopná sa pre zlý zdravotný stav dostaviť na osobný pohovor. Dňa 22. septembra 2014 žalobkyňa listom oznámila, prečo sa nemohla zúčastniť osobného pohovoru - nenachádzala sa v mieste svojho bydliska. Pani Q. v odvolaní uvádzala, že od operácie ostala bezvládna. Sociálne zisťovanie pracovníkmi Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny v mieste trvalého bydliska sa dňa 13. októbra 2014 nemohlo uskutočniť, nakoľko nebol umožnený vstup do domácnosti menovanej. Ďalej v komplexnom posudku bolo uvádzané cit.: „Menovaná na opakované predvolania a výzvy nereaguje, alebo reaguje oneskorene. Pri návšteve pracovníkov úradu v mieste trvalého bydliska nespôsobuje (nie je možné vykonať sociálne zisťovanie v domácom prostredí). Na základe uvedených skutočností sa pri posudzovaní odkázanosti na peňažný príspevok na prevádzku osobného motorového vozidla vychádzalo zo spisovej dokumentácie prvostupňového správneho orgánu. Menovaná nepreukázala aktivity, ktoré by spôsobili reálne zvýšené výdavky súvisiace s prevádzkou osobného motorového vozidla. Pani Q. je odkázaná na celodenné opatrovanie inou fyzickou osobou, jej nepriaznivý zdravotný stav je v rozpore s uvedenými aktivitami, účelom a charakterom príspevku na zvýšené výdavky súvisiace s prevádzkou motorového vozidla.“

Po vyhodnotení týchto skutočností nebol v oboch komplexných posudkoch navrhnutý peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla. Žalobkyňa však v dôsledku nepriaznivého zdravotného stavu bola navrhnutá kompenzácia formou

- poskytnutia peňažného príspevku na opravu pomôcky,
- poskytovaním peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich s hygienou alebo opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia a
- poskytovaním peňažného príspevku na opatrovanie.

Rovnako ako žalovaný, tak aj najvyšší súd považuje oba komplexné posudky za úplné, riadne odôvodnené a odzrkadľujúce skutočný stav vecí. Žalobkyňa relevantným spôsobom nepreukázala také aktivity, v dôsledku ktorých by reálne dochádzalo k zvýšeným výdavkom súvisiacim s prevádzkou osobného motorového vozidla. Uvedené závery podporuje aj záznam o telefonickom rozhovore so synom žalobkyne z 15. augusta 2014 v súvislosti s predvolaním na osobné stretnutie, ktorý sa na adresu žalobkyne okrem iného vyjadril, aj v tom zmysle, že žalobkyňa cit.: „len leží, vôbec nikam nechodí ...“

V správnom konaní správny orgán konajúci podľa ustanovení zákona č. 447/2008 Z.z. postupuje, okrem výnimiek plynúcich z vyššie citovaného § 53 ods. 2 zákona

č. 447/2008 Z.z., podľa ustanovení Správneho poriadku, a preto povinnosťou oboch správnych orgánov bolo v predmetnom konaní postupovať v súčinnosti s účastníkom tohto konania - so žalobkyňou, prípadne aj s inou blízkou osobou, v danom prípade predovšetkým so synom žalobkyne, p. Q.. Inštitút v súčinnosti upravuje Správny poriadok v § 3 ods. 2, alebo v § 56 (s výnimkou § 33 ods. 2, ktorého aplikácia je vylúčená už menovaným ustanovením § 53 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z.) a vyjadruje vzájomnú jednotu práv a povinností. Uvedený inštitút však nemožno chápať „jednosmerne“, teda iba z pohľadu plnenia tejto povinnosti zo strany správnych orgánov vo vzťahu k účastníkom konania, ale aj naopak. Súčinnosť musia poskytovať aj samotní účastníci správneho konania vo vzťahu k správnym

orgánom (napríklad splnenie povinnosti dostavenia sa na predvolanie pred správny orgán, povinnosť označiť dôkazy, ktorými podkladajú svoje tvrdenia a podobne). Účastník správneho konania má nielen právo navrhovať dôkazy, ale na potvrdenie správnosti svojho tvrdenia má súčasne aj povinnosť dôkazy správne orgánu predkladať, pričom nesplnenie tejto povinnosti má za následok neunesenie jeho dôkaznej povinnosti podmienujúcej výsledok konania. Nesplnenie si tejto povinnosti síce nezabavuje správny orgán zistiť vo veci skutočný stav, keďže túto povinnosť správne orgánu ukladá sám zákonodarca v ustanovení § 32 ods. 1 Správneho poriadku, avšak v predmetnom konaní je to práve účastník, ktorý je nositeľom tejto povinnosti, teda nesie dôkazné bremeno na preukázanie trvania podmienok na priznanie peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla, resp. odvrátenie následku spočívajúceho v odňatí príslušného peňažného príspevku (§ 57 ods. 1 písm. a/ zákona č. 447/2008 Z.z.).

V prípade, ak účastník správneho konania zostane nečinný, táto skutočnosť nebráni správne orgánu v konaní ďalej pokračovať a vydať príslušné rozhodnutie. Z obsahu administratívneho spisu vyplýva, že oba správne orgány si povinnosť súčinnosti plnili riadne, účastníkovi konania bola poskytnutá možnosť preukázať, že i naďalej splňa podmienky na priznanie peňažného príspevku. Pokiaľ žalobkyňa spolu so svojim synom zostala nečinná (relevantne nepreukázali trvanie podmienok na priznanie peňažného príspevku, neumožnili vstup sociálnym pracovníkom správneho orgánu do domácnosti za účelom sociálneho zisťovania), nesplnila si povinnosť predložiť dôkaz správne orgánu, čo malo za následok neunesenie jej dôkaznej povinnosti podmienujúcej výsledok správneho konania. Potom aj žalovaný správny orgán postupoval správne, keď následne vychádzal z obsahu administratívneho spisu prvostupňového správneho orgánu a skutočností v ňom uvedených a doposiaľ získaných.

Žalobkyňa v podanej žalobe namietala, že jej nebol zaslaný oznam o zamýšľanej kontrole sociálnych pracovníkov žalovaného, na základe čoho im vstup do domácnosti nebol umožnený. Najvyšší súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že zákon č. 447/2008 Z.z. v žiadnom svojom ustanovení neustanovuje povinnosť vopred oznamovať výkon sociálnej posudkovej činnosti (sociálneho zisťovania, prípadne kontroly). Navyše predčasné oznámenie o plánovanom výkone kontroly, resp. sociálneho zisťovania by mohlo v konečnom dôsledku zmať samotný účel tejto kontroly / zisťovania.

Fotografie žalobkyne dostatočne nepreukazujú, že by na ich základe vyvstala potreba kompenzovať sociálne dôsledky jej ťažkého zdravotného postihnutia v oblasti zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla. Účel kompenzácie v oblasti zvýšených výdavkov spočíva v zmiernení dôsledkov pravidelných zvýšených výdavkov spojených s ťažkým zdravotným postihnutím fyzickej osoby.

Záverom najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že podmienky priznania peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov upravuje zákon č. 447/2008 Z.z., nakoľko sa jedná o fakultatívnu dávku, správny orgán túto môže, ale nie je ju povinný priznať - nie je na ňu teda právny nárok. Rozhodnutie o takejto dávke je vecou úvahy správneho orgánu, preto aj v prípade splnenia všetkých podmienok, uvedených v zákone, nárok na jej priznanie nevzniká. Súd pri preskúmaní takeého rozhodnutia preto posudzuje len to, či správna úvaha nevybočila z medzí zákona. Samotná úvaha správneho orgánu však musí vychádzať zo zistenia skutočného stavu vecí, čo v danom prípade znamená zadováženie si dostatočných podkladov pre posúdenie odkázanosti fyzickej osoby na požadovanú kompenzáciu a splnenia zákonných kritérií na jej priznanie. Zákonným kritériom, respektíve podmienkou na poskytnutie v tomto konkrétnom prípade peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla, sú podľa § 38 ods. 9 zákona č. 447/2008 Z.z. výdavky na pohonné látky, ktoré slúžia na prevádzku osobného motorového vozidla, ktoré fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím využíva na pracovné aktivity, vzdelávacie aktivity, rodinné aktivity alebo občianske aktivity.

Vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností, najvyšší súd má za to, že žalobkyňa relevantným spôsobom nepreukázala také aktivity, v dôsledku ktorých by reálne dochádzalo k zvýšeným výdavkom súvisiacich s prevádzkou osobného motorového vozidla. Pokiaľ mal správny orgán na základe svojich

zistení za to, že sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia budú u žalobkyne vhodnejšie kompenzovateľné skôr prostredníctvom poskytnutia peňažného príspevku na opravu pomôcky, peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich s hygienou alebo opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia a peňažného príspevku na opatrovanie, ako peňažným príspevkom na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla, a tieto aj v príslušných komplexných posudkoch navrhol, nemožno voči takémuto postupu správneho orgánu mať námietky.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti najvyšší súd dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného je súladné so zákonom. Posudky, ktoré boli podkladom rozhodnutia žalovaného sú objektívne, úplné a dostatočne odôvodňujúce odňatie poskytovaného peňažného príspevku. Rozsudok krajského súdu odvolací súd preto podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP v spojení s § 220 a § 250j ods. 1 OSP a § 492 ods. 2 SSP zmenil a žalobu žalobkyne zamietol.

O trovách konania najvyšší súd rozhodol podľa § 246c ods. 1 veta prvá OSP v spojení s § 224 ods. 1, 2 a § 250k ods. 1 OSP a § 492 ods. 2 SSP tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo žalobkyňa nebola v konaní úspešná.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.